

116. Enese határa

(Győr-Moson-Sopron megye) R, B, A, Kö

Szabadság út 72.: Az M85 sz. főút Enesét elkerülő szakaszának 10+500–10+700 km-szelvényére eső 4. sz. lelőhelyen a megyei múzeum munkatársai végeztek leletmentést és terepbejárásokat. A lelőhely egy É-D irányú dombháton helyezkedik el. Az utóbbi évek során különböző korszakokhoz (őskor, népvándorlás kor, középkor) tartozó leletgyűjtéseket bolygattak meg.

A feltárássra kijelölt rész e nagy kiterjedésű lelőhely É-i széle volt, amely lefelé hajolva beleolvad a ma is nedves talajú, ártéri erdővel tarkított lapályba. A gépi földmunka során 1092 m²-en előbb a 20–50 cm humuszt távolították el. Kevés, mindössze 17 régészeti jelenséget lokalizálhattunk, melyekből kettő természetes eredetűnek bizonyult, kettő pedig – betöltése alapján – recens. Az objektumok közül 5 gödör, 1 árok, 9 cölöplyuk volt. Datálásra alkalmas objektumot egyet találtunk, ebben apró középkori kerámiát leltünk.

Pippani-dűlő: A 85. sz. főút Enesét elkerülő szakaszának 11+500–11+600 km-szelvénye közé eső 3. sz. lelőhelyen 2008-ban 6769 m²-t tártunk fel. Az előkerült 292 régészeti jelenség java (mintegy 240) cölöplyuk és gödör volt, datálásuk az esetek legnagyobb részében leletanyag hiányában bizonytalan. A leletanyaggal rendelkezők viszont – kevés kivétellel – a kora rézkortól a kora bronzkor végéig tartó időszakra datálhatók.

Néhány épületre csak cölöplyukosorok utaltak, de szerencsénkre megtaláltuk a rézkori, más hasonló leletek alapján Kr. e. 4500–3800 közötti periódusban létesült, település 5 nagyméretű (16–18×7 m), alapárkos házát is. A viszonylag jól kivehető árkokban kisebb-nagyobb cölöpök alkották a falak vázát, az adatok alapján az épületek, illetve a település szerkezetének e részlete is rekonstruálható. A gödrök közül külön figyelmet érdemelnek azok, amelyek e házak falát metszik: az egyik késő rézkori, a másik pedig kora bronzkori. Ez utóbbiból került elő az ásatás egyedüli bronzlelete, egy kitűnő állapotban lévő rövid bronztőr pengéje. A házak mellett egy kemencebokrot, egy kutat valamint több árkot is feltártunk.

Az őskor utáni megtelepedést egy bolygatott kora avar kori sír és a felszínen, a humuszoskor, továbbá néhány gödörből, árokból előkerült kisebb mennyiségű középkori (13–14. sz.) kerámiatöredék jelzi.

ANTONI JUDIT

117. Ete, „Ácsi úti szőlők alja”

(Komárom-Esztergom megye) I

2008. június 16-án értesítették a múzeumot, hogy az „Ácsi úti szőlők alja” nevű földúton az eső egy csontvázat mosott ki a föld alól. A helyszínen azt lehetett megállapítani, hogy a hétvégi esők elmosták egy földút egy szakaszának É-i részét és így a D-i rész szélén, az út felszínétől mintegy 20 cm-re alkarcsontok és medencecsont részlete vált láthatóvá. A csontokra ráástunk és

egy melléklet nélküli, csaknem teljesen ép csontvázat bontottunk ki. A sír tájolása Ny–K.

PETÉNYI SÁNDOR

118. Érd, Simonpuszta

(Pest megye) U, B, Rő, Kö

A részletes tanulmányt lásd a kötet 43. oldalán!

ORAVECZ HARGITA – MRÁV ZSOLT

119. Érpatak, Köztemető (ravatalozó)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) Ú

2008. szeptember 1–2-án a fent nevezett területen a polgármester kérésére hitelesítő ásatást végeztünk. Ennek előzménye a következő: a temetőben álló ravatalozó építések (1985 körül) az építési vállalkozó sírokat talált, melyeket keresztben vágta el az alapfalak. Ennek során az egyik sírból állítólag lókoponya került elő. A leleteket, illetve a lelőhelyet annak idején nem jelentették be. 2008 júliusában Istvánovits Eszterrel megkerestük a még élő vállalkozót, akinek elbeszélése szerint az É-D-i tájolású épület alapozásakor, mind a K-i, mind a Ny-i, sőt egy helyen az É-i oldalon is kerültek elő sírok. Ezeket kibontotta, de leletanyagot nem talált bennük. Az egyik sírban azonban valóban talált egy lókoponyát(?). Az épület É-i részén lévő szennyvízgödör ásásakor pedig talált egy régi koporsót, amelyben emberi haj került elő. Becslése szerint, mintegy 8–10 sír kerülhetett így elő.

A ravatalozó egy kb. 20×10 m alapterületű téglalap alakú épület, amely az Újfehértóról Érpatakra vezető út bal oldalán található, a falu elején. Itt egy mesterségesen kialakított horpadásban épült fel az épület. Az ásatást az épület Ny-i alapfalának É-i és D-i meghosszabbításában kialakított 8×2 m, illetve 7×2 m-es szelvényben kezdtük el. Ennek során az É-i szelvényünkben 8, a déliben 4 újkori sír került elő.

JAKAB ATTILA

120. Felsőnyárád határa

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) B, N

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Múzeumi Igazgatóság 2008. december 10-én helyszíni szemlét végzett a település több pontján.

Kelecsényi úton felüli-dűlő: Az Újteleptől É-ra 250 m-re a műút Ny-i oldalán újabb bronzkori és népvándorlás kori felszíni leleteket gyűjthettünk. A lelőhely kiterjedése nem tisztázott, pontszerűen határoztuk meg. Elképzelhetőnek tartjuk, hogy a két lelőhely esetében egy nagy lelőhely részleteiről van szó. A terület a Csörgős-patak felé kiemelkedő, kedvező adottságú helyszín, a meredekebb hegyoldalak lábánál.

Újtelep: A belterület beépített területén, nagyon intenzív felszíni leletsűrűsödést tapasztaltunk, nagyszámú bronzkori és népvándorlás kori felszíni leletet lehetett